

GÜRCÜSTAN HÖKUMƏTİ

Dövlət İdarələrarası Komissiya

Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatı

Tolerantlıq və Vətəndaş İntegrasiyası üzrə Milli Konsepsiyanın və 2013-cü il Fəaliyyət Planının yerinə yetirilməsi üzrə hesabat

Fevral, 2014-cü il

Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatı

Ünvan: Tbilisi, 0134, İnqorovka küç. №7, Dövlət dəftərxanası, 5-ci mərtəbə

Telefon : +995 32 2923299, +995 32 2922632

Veb-səhifə: www.smr.gov.ge

E-mail: tinagog@hotmail.com

MÜNDƏRİCAT

Giriş.....
.....

Strateji istiqamətlər çərçivəsində həyata keçirilmiş işlər:

- Qanunun aliliyi
- Təhsil və dövlət dili
- Media və informasiyanın əlçatanlığı
- Siyasi integrasiya və vətəndaş iştirakçılığı.....
- Sosial və regional integrasiya.....
- Mədəniyyət və identikliyin qorunması.....
- Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatının həyata keçirdiyi işlər.....
.....

Giriş

2013-cü ildə Gürcüstan hökuməti tərəfindən 2009-cu il mayın 8-də 348 sayılı qərarla təsdiqlənmiş “Tolerantlıq və Vətəndaş İnteqrasiyası Milli Konsepsiyasının və 2009-2014-cü illər üzrə Fəaliyyət Planının” həyata keçirilməsi davam etdirildi. Bu akta əsasən Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Naziri Aparatına etnik azlıqlarla bağlı siyasətin işlənilib hazırlanması və koordinasiyası, eləcə də Gürcüstan hökuməti və Prezidenti yanında mövcud Şura qarşısında hesabat vermələri tapşırıldı. Bu prosesin koordinasiyalı şəkildə həyata keçirilməsi məqsədilə Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Nazirinin 2009-cu il 3 iyul 14 sayılı əmri əsasında Dövlət İdarələrarası Komissiyası yaradıldı.

Komissiyanın tərkibinə Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatı rəhbərliyi və cavabdeh əməkdaşlar, eləcə də dövlət müəssisələrinin, nazirliklərinin, idarə və təşkilatların, Tbilisi meriyası və etnik azlıqların məskunlaşdıqları regionların üç bölgə qərargahı nümayəndələri daxil oldular. Komissiyanın tərkibi aşağıdakı kimidir:

- Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Naziri Aparatı;
- Gürcüstan Mədəniyyət və Abidələrin Mühafizəsi Nazirliyi;
- Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi;
- Gürcüstan Regional İnkişaf və İnfrastruktur Nazirliyi;
- Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyi;
- Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi;
- Milli Kurrikulum və Qiymətləndirmə Mərkəzi;
- Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz;
- Milli İmtahan Mərkəzi;
- Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyası ;
- Gürcüstan Xalq Müdafiəçisi Aparatı;
- Gürcüstanın İctimai Yayımı;
- Tbilisi şəhər Sakrebulosu;
- Kvemo Kartli bölgəsi üzrə Dövlət qəyyumu –Qubernator Administrasiyası;
- Samsxe-Cavaxeti bölgəsi üzrə Dövlət qəyyumu –Qubernator Administrasiyası;
- Kaxeti bölgəsi üzrə Dövlət qəyyumu –Qubernator Administrasiyası;
- Milli Təhlükəsizlik Şurası Aparatı;
- Gürcüstan Parlamentinin Milli Kitabxanası;
- İdman və Gənclərlə İş üzrə Nazirlik;
- Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyi.

İdarələrarası Komissiya Gürcüstan Parlamentinin müvafiq komitəsi, yerli özünüidarə orqanları, Xalq Müdafiəçisi Aparatı, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir. Komissiya sistemativ olaraq iclaslar və iş görüşləri keçirir.

Dövlət İdarələrarası Komissiyasının üzvləri və Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Nazirinin birgə işçi qrupunun intensiv fəaliyyəti nəticəsində 2013-cü ildə yerinə yetirilmiş işləri əks etdirən kompleks hesabat hazırlandı.

Qeyd edilməlidir ki, cari hesabat Gürcüstanın İcraedici və Qanunverici hökumətləri tərəfindən görülmüş işləri konsepsiya əsasında müəyyənləşdirilmiş altı strateji istiqamət üzrə əks etdirir: Qanunun aliliyi, Təhsil və dövlət dili, Media və informasiyanın əlçatanlığı, Siyasi inteqrasiya və vətəndaş iştirakçılığı, Sosial və regional inteqrasiya, Mədəniyyət və identikliyin qorunması.

I. Qanunun aliliyi

Qanunun aliliyi “Tollerantlıq və Mülki İntegrasiya üzrə Milli Konsepsiyanın” əhəmiyyətli istiqamətlərindən biridir. Bu istiqamətdə Ədliyyə Nazirliyi və Daxili İşlər Nazirliyi, eləcə də etnik azlıqlarla məskunlaşmış regionların bölgə administrasiyaları fəaliyyət göstərirlər. Bir il ərzində İdarələrarası Komissiya üzvləri müxtəlif növ tədbirlər keçirdilər ki, bu da qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmağa istiqamətlənmişdir: bütün növ diskriminasiya formalarının aradan qaldırılması haqqında qanun layihəsi hazırlandı, qaraçıların qeydiyyata alınması davam etdirildi, etnik azlıqların nümayəndələri və dövlət qulluqçuları üçün treninq və seminarlar keçirilirdi.

Bərabərlik haqqında ümumi qanun layihəsinin hazırlanması

2012-ci ildə Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyində işçi qrupu yaradıldı ki, bu qrupun da başlıca məqsədi bütün diskriminasiya formalarının aşkarlanması haqqında qanun layihəsi hazırlamaq tapşırığı verildi. Qanun layihəsinin başlıca məqsədini bütün diskriminasiya formalarının aşkarlanmasının institusional mexanizminin işlənilib hazırlanması, eləcə də anti-diskriminasiya maddələrinin sistemləşdirilməsi və onların beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması təşkil edirdi. Qanun layihəsinə əsasən istənilən səbəblə diskriminasiyaya yol vermək qadağan edilir. Qanun layihəsi ilə nəzərdə tutulmuş qadağalar həm ictimaiyyətə, həm özəl sektora, həm də fiziki şəxslərə şamil olunur. Diskriminasiyaya qarşı mübarizənin effektiv olması üçün qanun layihəsi müvafiq institusional mexanizmin yaradılmasını nəzərdə tutur.

Qeyd olunmalıdır ki, qanun layihəsinin işlənilib hazırlanmasında həm beynəlxalq idarələr, həm yerli, həm beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları, həm də Gürcüstanda akkreditə olunmuş diplomatik korpus aktiv surətdə iştirak etmişlər. Qanun layihəsinin müzakirə olunması məqsədilə insan hüquqlarının müdafiəsi məsələləri üzrə işləyən qeyri-hökumət təşkilatları ilə, dini və etnik azlıqların nümayəndələri ilə, qadın hüquqları və gender bərabərliyi, məhdud imkanlara malik şəxslərin məsələləri üzrə işləyən qeyri-hökumət təşkilatları ilə görüşlər keçirildi. Qanun layihəsi BMT-nin Beynəlxalq Ekspertizasına (OHCHR), ATƏT-ə (ODIHR) və Avropa Şurasına (ECRI) göndərildi. Qanun layihəsi həmçinin Tomas Hamerberqin tövsiyəsi ilə dəvət olunmuş isveçli ekspert tərəfindən beynəlxalq ekspertizası həyata keçirildi. Beynəlxalq təşkilatların və ekspertlərin qeydləri, təklifləri və tövsiyələri qanun layihəsində öz əksini tapdı. 2013-cü il dekabrın 17-də Gürcüstanın Ədliyyə Nazirliyi qanun layihəsinin son versiyasını qeyri-hökumət təşkilatlarına təqdim etdi.

Qaraçıların qeydiyyata alınması

2013-cü il ərzində Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyinin Dövlət Xidmətlərinin İnkişafı Agentliyi, qeyri-hökumət təşkilatı “İnnovasiyalar və İslahatlar Mərkəzi” və Azlıqlarla Məsələlər üzrə Avropa Mərkəzi (ECMI) ilə əməkdaşlıq yolu ilə qaraçıların qeydiyyata alınması məsələləri üzərində işləyirdi. Qaraçıların qeydiyyata alınması prosesi 2012-ci ildə başlayıb. Görülmüş işlərin nəticəsində təsdiqləndi ki, 81 qaraçının sənədləşmə ilə bağlı problemi vardı. 18 qaraçının qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsinin olmaması problemi öz həllini tapdı. 13 qaraçının doğum haqqında hüquqi əhəmiyyətli faktı təsdiqləndi, 2 qaraçıya isə vətəndaşlığı olmayan şəxs statusu verildi.

2013-cü ildə qeyri-hökumət təşkilatı “İnnovasiyalar və İslahatlar Mərkəzi” 5 qaraçının məsələsinin öyrənilməsinə və məlumatların araşdırılmasını həyata keçirirdi. Eləcə də qərara alındı ki, doğum haqqında hüquqi əhəmiyyətli faktın müəyyənləşdirilməsi məqsədilə işlər Dövlət Xidmətlərinin İnkişafı Agentliyinə veriləcək.

2013-cü il qaraçuların qeydiyyatına alınması haqqında statistik göstəricilər

İşin icraatı kateqoriyası	Ümumi cəm	İşin icraatı başa çatdı	İş icraat prosesindədir
Vətəndaşlığın müəyyənləşdirilməsi	11	11	0
Vətəndaşlığı olmayan şəxs statusu	10	8	2
Doğum faktı	2	0	2
Ümumi cəm	23	19	4

Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin fəaliyyəti

Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin 2013-cü il Sistemin inkişafı strategiyasında azlıqların hüquqları məsələsinə xüsusi diqqət ayrıldı. Qeyd edilmiş mövzu 2014-cü ilin strategiyasında müvafiq formada öz əksini tapacaq.

Gürcüstanın Xalq Müdafiəçisi ilə görüş

Xalq Müdafiəçisi və Daxili İşlər Nazirliyi arasında 2010-cü il fevralın 4-də imzalanmış Qarşılıqlı Əməkdaşlıq Memorandumu çərçivəsində DİN Akademiyasında illik görüş keçirildi. Xalq Müdafiəçisi DİN Akademiyası dinləyicilərinə azlıqların hüquqlarının müdafiəsi üzrə icmal mühazirə keçirdi. Görüşdə Akademiyanın lektorları və rəhbər şəxsləri iştirak etdilər.

DİN Akademiyasında yenidən hazırlanma üzrə xüsusi təhsil proqramları

Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyi təhsil üzrə silsilə tədbirlər təşkil etdi, o cümlədən Akademiyanın tədris planında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə tədris proqramlarına xüsusi saatlar ayrıldı.

2013-cü ildə DİN Akademiyasında baza təhsilinin davamlığı nəzərə çarpacaq dərəcədə artdı ki, bu da müvafiq olaraq, insan hüquqları kimi fəndə, xüsusilə də: insanların bərabər hüquqluluğunun

pozulması və irqi diskriminasiya, eləcə də diskriminasiyanın yolverilməzliyi məsələlərində öz əksini tapdı. Həm məhəllə inspektorlarının, həm də patrul polislərinin təlim və yenidən hazırlanması üzrə xüsusi təhsil proqramlarına böyük diqqət ayrılır. Həmçinin sərhəd polislərinin yenidən hazırlanması davam edir; hazırlanma üzrə xüsusi təlim proqramında “Multietnik cəmiyyətdə polis” kimi mövzu da nəzərdə alınmışdır.

Azlıqların hüquqları və diskriminasiyanın qadağan olunması məsələləri üzrə trening

2013-cü ilin sentyabrında qeyri-hökumət təşkilatı “Gürcüstanın Demokratik Təşəbbüsü” tərəfindən “Təhsil vasitəsilə bərabərliyin dəstəklənməsi” layihəsinin həyata keçirilməsinə başlandı. Verilmiş layihə çərçivəsində, 2013-cü il noyabr-dekabr aylarında Daxili İşlər Nazirliyi Akademiyasında azlıqların hüquqları və diskriminasiyanın qadağan olunması məsələləri üzrə treninqlər keçirildi ki, bu treninqdə fəaliyyətdə olan 60 polis iştirak edirdi.

Etnik azlıqların məskunlaşdıqları regionlarda (Samsxe-Cavaxeti, Kvemo Kartli, Kaxeti) bölgə administrasiyalarının fəaliyyəti

Samsxe-Cavaxetinin Dövlət qəyyum –Qubernator Administrasiyası tərəfindən etnik azlıqların nümayəndələrinin müraciətlərinə qanunla təsbit olunmuş prosedurlara riayət etməklə cavab verilir. Azlıqların nümayəndələri dil baryeri problemləri ilə qarşılaşmamışlar, onlara şifahi izahatlar müvafiq şəkildə Ana dilində və ya anladıqları dildə, yazılı cavablar isə dövlət dilində verilir. Bələdiyyə idarələrində “Vahid pəncərə” prinsipi qüvvədədir ki, bu da vətəndaşlara az vaxt sərf etdirir və yalnız istədikləri halda, müvafiq xidmətlərdən istifadə edirlər. Bölgə Administrasiyası xidmətləri qanunla təsbit edilmiş müddət ərzində vətəndaşların şifahi və yazılı ərizələrinə cavab verirlər.

Kvemo Kartli Dövlət qəyyumu –Qubernator Administrasiyasında qanunun aliliyinin müdafiəsi nöqtəyi-nəzərindən müəyyən tədbirlər keçirdi, xüsusilə də bələdiyyələrin dövlət qulluqçularının hüquqi bilik səviyyələrinin yüksəldilməsi və Gürcüstan qanunvericiliyində mövcud və yeni daxil edilmiş yeniliklərin öyrənilməsi məqsədilə ayda bir dəfə sisteməlik informasiya görüşləri və treninqləri keçirilirdi.

Marneuli Ədliyyə evi də öz işini uğurla davam etdirdi ki, bu da vətəndaşlara sürətli qaydada xidmət almalarına imkan yaradırdı. Gənclərin təlim-tərbiyəsinə, onların şüurlarının inkişafına xüsusi diqqət ayrılırdı. Onlara Konstitusiyaya üzrə müəyyən olunmuş hüquqların izah olunması məqsədilə seminarlar təşkil olunurdu.

Kaxeti Dövlət qəyyumunun –Qubernator Administrasiyasının yerli hökuməti vasitəsilə, etnik azlıqların diskriminasiyalı davranışdan effektiv müdafiəsini təmin etmək üçün etnik və dini tolerantlığın və ksenofobik asılılığın mümkün təzahürünün sisteməlik monitorinqini həyata keçirirdi.

II. Təhsil və dövlət dili

2013-cü ilin göstəricilərinə görə Gürcüstanda 213 qeyri-gürcüdülli kütləvi məktəb və 77 qeyri-gürcüdülli sektor fəaliyyət göstərir.

“Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrədək” proqramı

“Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrədək” proqramı gürcü dili və ədəbiyyatı üzrə ixtisaslaşmış müəllimlərin Samxse-Cavaxeti, Kvemo Kartli və Kaxetinin milli azlıqlarla məskunlaşmış elə qeyri-gürcüdülli məktəblərinə təyin olunmasını nəzərdə tutur, hansında ki, gürcü dilini bilmə və tədris etmə məsələsi xüsusilə kəskin vəziyyətdədir.

2009-2013-cü illər ərzində Gürcü dili və ədəbiyyatı müəllimlərinin müsabiqəsində 1000-dən çox şəxs iştirak etdi, onlardan yalnız 92 təlimçi-müəllim müvəffəqiyyətlə test imtahanı və müsahibədən keçdilər ki, bunun da nəticəsində 78 pedaqoq işlə təmin olundu. Yeni seçilmiş təlimçi-müəllimlər aşağıdakı mövzular üzrə treninqlər keçirlər: “Gürcü dilinin ikinci dil kimi tədrisi metodikası ” (50 saat), “Etnik və dini tolerantlıq” (5 saat) və Azərbaycan və ya erməni dilini tədris edən sürətli kurs (50 saat). Bu treninqləri keçdikdən sonra müəllimlər Samsxe-Cavaxeti, Kvemo Kartli və Kaxetinin milli azlıqlarla məskunlaşmış kəndlərinə paylanılırlar. Bu proqram çərçivəsində iştirak edən müəllimlər, keçdikləri dərslərinə görə aldıkları məvacibdən əlavə, dövlət proqramından 1000 ləri məbləğində maaş da alırlar. Proqram Axalkalakidə, Ninodzmindada, Zalqada, Bolnisiyə, Dmanisiyə, Qardabanidə, Marneuli və Saqarecoda həyata keçirilir.

2013-cü ildə analoji konkurs əsasında 10 müəllim seçildi. Onlardan 8 sertifikatlı müəllim işlə təmin olundu. Proqramda iştirak edən müəllimlər məktəblərdə gürcü dilinin tədrisi ilə paralel olaraq, müəllimlər üçün də treninqlər keçirir, yerli icmada gürcü dilini öyrənmək motivasiyasını artırmaq və dövlət proqramında iştirakı yüksəltmək məqsədilə müxtəlif tədbirlər (Yeni il, yaz və payız bayramları, şair və yazıçılara həsr olunmuş günlər, milli-dini bayramlar, sərgilər, müsabiqələr, tamaşalar və s.) təşkil edirdilər.

Yeni müəllimlər kəndlərə getdikdən sonra həmin kəndlərdə dil öyrənən qrup –“Gürcü dili klubu” yaradıldı ki, burada da abituriyentlər, müəllimlər, valideynlər və icmanın digər nümayəndələri toplaşirlar. Onlar gürcü dilində danışır, birgə mətnlər hazırlayır, kommunikasiya dilini inkişaf etdirirlər. Bəzi kəndlərdə könüllülərin sayı o qədər idi ki, bir neçə qrupun yaradılması zərurəti yaranmışdı. Proqrama cəlb olunmuş müəllimlərin vəzifələrinə həmçinin yerli gürcü dili müəllimlərinin hazırlanması və təlim olunması, eləcə də onların peşəkar inkişafının dəstəklənməsi də daxildir. Klubu təşkil etmək və təhsil prosesini effektiv idarə etmək məqsədilə Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz proqramda iştirak edən məktəblərə rəngli və yüksək poliqrafik keyfiyyətlə yerinə yetirilmiş böyük banner hədiyyə etdi.

Yay məktəbi

2013-cü il iyulun 15-dən avqustun 2-dək Bakurianidə (iki axınla) yay məktəbi təşkil olundu ki, buraya da 216 iştirakçı (36 müəllim, 180 azərbaycanlı və erməni şagird) cəlb olunmuşdur. Proqram interaktiv metod əsasında (idman-sağlamlıq hərəkətləri ilə, oyunlarla, şən başlanğıclarla) gürcü

dilinin tədrisini nəzərdə tuturdu. Yay məktəbində yeganə kommunikasiya dili gürcü dilidir ki, bu da dövlət dilinin öyrənilməsini aktivləşdirir.

Gürcü dili evləri

2012-ci ildən “Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrədək” proqramı çərçivəsində gürcü dili evlərində müəllimlərin işlə təmin edilməsi prosesi davam etdirilir. Proqramda iştirak edən təlimçi-müəllimlər intensiv olaraq yerli əhaliyə treninqlər keçir və gürcü dilini tədris edirlər.

2013-cü ildə Yar-Muğanlı və Marneulinin dil evlərində yuxarıda qeyd edilmiş proqramın təlimçi-müəllimləri işlə təmin olundular, onlar yerli müəllimlər və icma nümayəndələri üçün gürcü dilinin tədrisini davam etdirirlər.

Mübadilə və qardaşlaşma layihələri

“Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrədək” proqramının iştirakçılarının 53%-i mübadilə proqramlarının planlaşdırılmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmişlər. Erməni dilli və Azərbaycan dilli məktəblər müxtəlif regionların gürcüdilli məktəbləri ilə qardaşlaşdılar. Təlimçi-müəllimlər Gürcüstanın müxtəlif şəhərlərində (Tbilisi, Qurcaani, Qori, Qardabani, Saqareco, Çakvi, Zestafoni, Xaşuri və s.) partnyor məktəblər axtardılar və mübadilə tədbirləri keçirdilər: qarşılıqlı səfərlər və 1 həftə ərzində birgə yaşamaq, dərslərdə iştirak etmək, ümumi konsert və ya tamaşa hazırlamaq, müxtəlif yeməklərlə tanış olmaq, gürcü Pravoslav, erməni Apostol kilsələrinin, məscidlərin və digər mədəniyyət abidələrinin gəzintisi. 2013-cü ildə qeyd edilmiş proqramların büdcəsi 1 435 803 lari təşkil etdi.

“ Gələcək uğurlar naminə gürcü dili”

Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin ÜHHŞ –Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz “Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrədək” proqramını həyata keçirir. Proqramın məqsədi Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların inteqrasiyası və qeyri-gürcüdilli məktəblərdə gürcü dilinin tədrisinin, təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasından ibarətdir. Məqsədə nail olmaq üçün proqram çərçivəsində iki əsas istiqamət mövcuddur: pedaqoqların qeyri-gürcüdilli məktəblərə göndərilməsi və təhsil resurslarının yaradılması.

Qeyd edilmiş proqram çərçivəsində, 2013-cü il ərzində yardımçı pedaqoqların qeyri-gürcüdilli məktəblərə yollanması üç mərhələ üzrə baş tutdu :

1. 2012-ci ilin sonunda müsabiqə nəticəsində 56 iştirakçı seçildi ki, bunlara da 2013-cü ilin yanvar ayında peşəkar qabiliyyətlər, mədəni rəngarənglik, multi-lingvistik metodologiya və gürcü dilinin tədrisinin müasir metodları üzrə intensiv treninqlər keçirildi. Treninqdən sonra seçilmiş müəllimlər Samsxe-Cavaxeti, Kvemo Kartli və Kaxeti regionunun qeyri-gürcüdilli məktəblərinə paylandılar.
2. 2013-cü ilin iyununda proqram çərçivəsində müsabiqə elan edildi və müsabiqə üzrə 128 iştirakçı seçildi.
3. Proqramın tələblərindən irəli gələrək, oktyabr ayında yenidən iştirakçıların seçim müsabiqəsi elan edildi; seçilmiş iştirakçıların bir qolu noyabr ayında regionlara göndərildi.

Regionlara yollanmadan əvvəl bütün iştirakçılara aşağıdakı mövzular üzrə on günlük hazırlıq keçirildi :

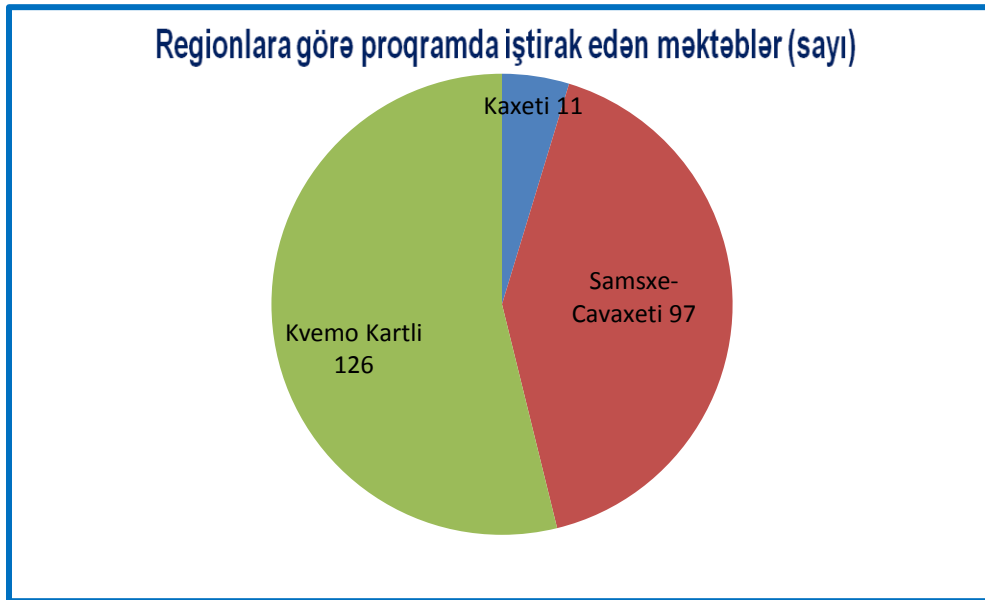
- Gürcü dilinin, ikinci dil kimi tədrisinin metodologiyası;
- Sınıfın idarə edilməsi və peşəkar qabiliyyətlər;
- Mədəni rəngarənglik və birgəyaşayış;
- İnküziv təhsil;
- Təhsil prosesində tədris resurslarından istifadə ;
- Məktəb təşəbbüslərinin tətbiqi prosesində komanda şəklində işləmə və liderlik .

Bu mərhələdə proqram çərçivəsində 274 nəfər işlə təmin olunub. Onlar yerli müəllimlərə dərs prosesinin aparılmasında və pedaqoqların gürcü dilini bilmə səviyyələrinin yüksəldilməsinə yardım edir, digər tərəfdən isə yerli əhəlinin gürcü dilini bilmə səviyyəsini əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırırlar.

Sxem 1: Proqramda iştirak edən qeyri-gürcüdülli məktəblərin sayı (%)

Sxem 2: Regionlara görə proqramda iştirak edən məktəblərin sayı

Regionlarda proqram iştirakçılarının əsas məşğuliyyətini təşkil edir:

- Yerli pedaqoqla birlikdə gürcü dili dərslərinin planlaşdırılması və keçirilməsi;
- Sınıfdənkənar aktivliklərin həyata keçirilməsi;
- Gürcü dili dərnlərinin, klublarının yaradılması;
- Qonaq edən ailəyə gürcü dilinin öyrədilməsi.

“Gürcü dilinin ikinci dil kimi ” tədris materiallarının hazırlanması

2013-cü ildə qeyri-gürcü dilli şagirdlər üçün orta pillənin X-XII səviyyələri üzrə gürcü dili dərsləyi yaradıldı. Dərslək dəsti şagirdin kitabından, dəftər və müəllim dərsləyindən ibarətdir. Sınıf işi üçün tematik audio-material da hazırlandı . Tədris materialları kimi həmçinin xüsusi kompüter oyunları da yaradıldı ki, bunlar da qeyri-gürcü dilli şagirdlər üçündür və gürcü dili dərsləyinin yeni məzmununa uyğundur. Dərsləyin qeyd edilmiş səviyyələrdə Şagirdin kitabı və Şagirdin dəftəri 20 000-lik tirajla, audio-materialla birgə müəllim kitabı isə 2 000-lik tirajla çap olundu.

2013-cü ildə “Gürcü dilinin” I-IV səviyyəsi üzrə dərsləklər çap olundu: I səviyyəli şagird kitabı 4000-lik tirajla, şagirdin dəftəri 4500-lük tirajla. II-IV səviyyəli şagirdin kitabı 3000-lik tirajla, şagirdin dəftəri isə 4500-lük tirajla çap olunub.

2013-cü ildə qeyri-gürcü dilli məktəblərə onların tələbatlarına uyğun sayda I-IX səviyyələr üzrə dərsləklər paylandı .

Multi-lingvistik təhsil üzrə pilot proqramında dörd məktəb iştirak edir: Vaxtəngisinin 1 saylı məktəbi, Təzəkəndin, Ağtəhlənin və Qaracalanın məktəbləri. Bütün bu məktəblərdə “Gürcü dilini ikinci dil kimi öyrəmək” (səviyyələrə əsasən, cəmi 9 səviyyə) dərsləkləri paylandı. Təhsil resurs mərkəzlərində bilinçvik təhsilin koordinatoru mərhələli şəkildə bilinçvik təhsilin yeni metod və yanaşmalarla (“Dil kompetensiyasının qiymətləndirilməsi və test edilməsi”, “Oxumaq pilləkəni” vasitəsilə oxumaq kompetensiyalarının inkişaf etdirilməsi”, “Dil və fənnin inteqrasiyalı tədrisi metodları”) bağlı trening və görüşlər keçirdi.

Milli tədris olimpiadaları

Milli tədris olimpiadaları 2009-cu ildən etibarən keçirilməyə başlamışdır və onun başlıca məqsədi tədris prosesini stimullaşdırmaqdan –mükəmməlləşmək, təhsilə qarşı marağın artması, istedadlı şagirdlərin üzə çıxarılması və həvəsləndirilməsi, həmçinin beynəlxalq tədris olimpiadaları üçün Gürcüstan yığmasının namizədlərinin seçilməsindən ibarətdir.

2012-2013 tədris ilində Gürcüstanda mövcud bütün ümumtəhsil müəssisələrində, o cümlədən qeyri-gürcüdüilli məktəblərdə milli tədris olimpiadaları keçirildi. Qeyd edilmiş məktəblərdə milli tədris olimpiadası erməni dili, Azərbaycan dili və rus dilində keçirildi, qeyri-gürcüdüilli şagirdlər isə gürcü dili olimpiadasında da iştirak etdilər.

Qeyri-gürc. gürcü dili	1749
Azərbaycan dilində fənlər	2110
Erməni dilində fənlər	3177
Rus dilində fənlər	1296

Üçüncü turun əsasında qalib şagirdlər elan edildilər, onlar sırasında milli azlıq nümayəndələri də vardır, xüsusilə də: gürcü dilində qalib gələnlər sırasında beş ermənidilli və bir azərbaycandilli şagird, xarici dildə qalib gələnlər arasında isə üç ermənidilli şagird vardır.

Məktəb buraxılış imtahanları

Qeyd edilməlidir ki, 2011-2013 tədris ilində məktəbin buraxılış imtahanları mərkəzləşdirilmiş formada keçirilməyib. İmtahanları bilavasitə məktəblərin özləri keçirirdilər. 2012-2013 tədris ilinin məktəb buraxılış imtahanlarının əsasında tam ümumi təhsil haqqında şəhadətnaməni aldılar:

- Ermənidilli şagird-1257;
- Azərbaycan dilli şagird -2151;
- Rus dilli şagird -1209.

Etnik azlıq nümayəndələri üçün ali təhsilin əlçatan olmasının təkmilləşdirilməsi

Ümumi qabiliyyət imtahanını erməni, Azərbaycan və ya başqa bir dillərdə verən Gürcüstanın istənilən vətəndaşı ali təhsil müəssisəsinin gürcü dili hazırlıq proqramına sənəd verə bilərlər. Bir illik dil hazırlığı kursunu keçdikdən və 60 kredit topladıqdan sonra tələbələr elə həmin ali təhsil müəssisəsində istədikləri bakalavr təhsil proqramı üzrə təhsillərini davam elətdirirlər (əgər tələbə

gürcü dili hazırlıq proqramına grant qazanarsa, bakalavr pilləsində təhsilini davam elətdirdiyi halda o, təhsilini başa vurana qədər 2250 lari ilə maliyyələşdirilir).

2013-cü il Vahid Milli imtahanların ümumi qabiliyyətlər üzrə keçirilmiş azərbaycandilli və ermənidilli testlərin nəticələrinə əsasən Gürcüstanın ali təhsil müəssisələrində təhsillərini davam etdirmək hüququnu qazandılar:

- Ümumi qabiliyyətlər üzrə azərbaycandilli testlərin əsasında -704 abituriyent;
- Ümumi qabiliyyətlər üzrə ermənidilli testlərin əsasında -186 abituriyent .

2013-cü il Vahid Milli imtahanların yalnız ümumi qabiliyyətlər üzrə azərbaycandilli və ermənidilli testlərin nəticələrinə əsasında təhsil üzrə dövlət qrantı maliyyələşdirildi: :

- Ümumi qabiliyyətlər üzrə azərbaycandilli testlərin əsasında - 97 abituriyent;
- Ümumi qabiliyyətlər üzrə ermənidilli testlərin əsasında -91 abituriyent.

Tolerantlıq və mədəniyyətlərarası dialoqun inkişaf etdirilməsi

Tolerantlıq və mədəniyyətlərarası dialoqun inkişaf etdirilməsi istiqamətində müxtəlif layihə və proqramlar həyata keçirildi. Onlar sırasında Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən “Dost məktəblər” layihəsi xüsusilə qeyd olunmalıdır. Bu layihənin məqsədi Gürcüstanın müxtəlif regionlarında mövcud məktəblərlə dostlaşmaq və onlar arasında uzunmüddətli münasibətlərin yaradılmasından ibarət idi. Layihədə Tbilisinin kütləvi məktəbləri və regionlarda mövcud aşağıdakı kütləvi məktəbləri iştirak edirdilər: Marneuli rayonu Algeti kəndi, Zalqa rayonu Xaçkovi kəndi, Axmeta rayonu Duisi kəndi, Saqareco rayonunun Ləmbəli və Axalkalakinin Kartikami kəndi.

2011-2013-cü illərdə MGHŞ “Bolnisi dil evi” qeyri-hökumət təşkilatı “Qafqaz Sülh, Demokratiya və İnkişaf İnstitutu” ilə birgə “Kvemo Kartli və Samsxe-Cavaxetidə təhsil və mədəniyyət təşəbbüsü yolu ilə gənclərin inteqrasiyası ” proqramı çərçivəsində Bolnisi və Ninodzmindada silsilə tədbirlər keçirildi. “Bolnisi Tələbə-Gənclər Mədəniyyətlərarası Mərkəzi” yaradıldı, harada ki, iki il ərzində 120 azərbaycanlı gənc gürcü dili kursunu keçdi. Layihə çərçivəsində növbəti müsabiqələr keçirildi: “Mənin sevdiyim gürcü hekayəsi” və “Azərbaycan dilində sevdiyim söz”; qaliblər pul mükafatları ilə , sertifikat və yay düşərgələrinə göndərişlərlə mükafatlandırıldılar. Bolnisdə yaşayan azərbaycanlı və gürcü gənclər, eləcə də Ninodzmindada yaşayan ermənidilli gənclər Anakliada(2012-ci il) və Lopotada (2013-cü il) təşkil olunmuş yay düşərgəsində iştirak etdilər. Gənclər istirahət etməklə yanaşı aşağıdakı mövzular üzrə treninqlərdə iştirak edirdilər: “Tolerantlıq”, “Vətəndaş olmaq nə deməkdir?”, “Dövlət dili və azlıqların hüquqları”, “CV və motivasiya məktubunun yazılması”, “Münaqişələrin həll edilməsinin alternativ yolları ”.

Bolnisi Tələbə-Gənclər Mədəniyyətlərarası Mərkəzi”nin gəncləri “SOS-CULTURAL” layihəsində iştirak edirdilər. Bu layihə il yarım (2012-2013) davam etdi və eyni anda həm Ermənistanda, həm də Gürcüstanda keçirilirdi. Treninqlər dövründə (tolerantlıq, komanda işi, rəngarənglik, ekologiya, kommunikasiya) Bolnisdən olan gürcü, Aşağı Bolnisi azərbaycanlı və Bolnisi kəndində yaşayan erməni gəncləri də iştirak edirdilər. Layihəni “DVV International“ təşkilatı həyata keçirirdi.

III. Media və İnformasiyanın əlçatanlığı

Gürcüstanın İctimai Yayımı

Qanunvericiliyə görə azlıqların dilində verilişlər hazırlamaq öhdəçiliyini götürən Gürcüstanın İctimai Yayımı 2013-cü ildə tamaşaçılara bir neçə yenilənmiş tele-layihə təqdim etdi. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, abxaz, osetin, erməni və Azərbaycan dilində gündəlik yayıma, 2013-cü il iyunun 1-dən rusdilli xəbərlər buraxılışı da əlavə olundu. Burdan irəli gələrək, İctimai Yayım artıq birbaşa (canlı) efirə 2-ci kanalda, ən yaxşı vaxtda -saat 20:00-21:00 hər gün ölkədə gedən prosesləri və dünya xəbərlərini 5 dildə işıqlandırır.

Etnik azlıqların dillər üzrə Yayım redaksiyasının texniki resursları artdı, redaktorlar və aparıcılar əlavə olundular. Bundan başqa, regional tele-şirkətlərlə əməkdaşlıq davam etdirildi, hansılar ki, İctimai Yayımın informasiya buraxılışını müxtəlif dillərdə yayırlar.

2012-2013-cü illərdə İctimai Yayım tərəfindən televiziya mövsümü üçün yerli tele-şirkətlərin ən yaxşı efir vaxtı alınmış oldu ("Praym taym" –saat 20:00-dan 23:00 qədər).

Kvemo Kartlinin tele-radio şirkəti – "Rustavinin 4-cü" kanalının və Bolnisinin "Bolnel" kanalı efirində azərbaycandilli "Moambe" yayımlanır. Zuqdidinin "Odişi" kanalında abxazdilli "Moambe", Ninodzmındanın tele-şirkəti "Parvana", "Axalsixenin 9-cu kanalı" və Axalkalakinin "Atv 12" kanalında ermənidilli "Moambe" yayımlanır. Bu məhsul onlara xüsusi internet xidməti vasitəsilə ötürülür.

Hər gün informasiya bloku hazırlanır və 10-15 informasiya yeniliklərini əhatə edir. Hər bir süjetin xronometrajı təqribən 1 dəqiqədir. Bir dildə yayım təqribən 9-10 dəqiqə davam edir. Yerli stansiyaların verilişi səhər və axşam saatlarında təkrar yayımlamaq imkanı var. Bundan başqa, milli azlıq redaksiyalarının onlara maraqlı olan mövzularda reportaj hazırlamaq imkanına malikdirlər ki, 2013-cü ildə bir neçə dəfə bu imkandan yararlandılar.

Radio yayımı

"Birinci radio"nun ("Pirveli radio") dalğasında etnik azlıqların dillərində yayım həyata keçirilir. Hal-hazırda İctimai Yayımın radio efirində etnik azlıqların dillərində "Moambenin" yeni xəbərlər kollajı yayımlanır. Abxaz, osetin, Azərbaycan, erməni və rus dillərində gedən informasiya buraxılışlarına həftədə bir dəfə gürcü dilində radio veriliş də əlavə olunur.

Tok-Şou "Çveni Ezo"

Tamaşaçının marağını nəzərə alaraq, "Çveni Ezo" verilişi formatını dəyişdi. Hal-hazırda bu veriliş Gürcüstanda yaşayan müxtəlif etnik, dini qruplar haqqında mükəmməl filmlər silsiləsi şəklində efirdə yayımlanır. Verilişin iki aparıcısı var. 2013-cü ildə yaradıcı qrup filmlər hazırladı. Bu

filmlərdə Gürcüstanda yaşayan kürtlərin, assuriyalıların və yəhudilərin tarixi və bu günü təsvir olunmuşdur, eləcə də “Çveni Ezo” tərəfindən foto-incəsənət, xalq çalğıları və milli geyimin tarixi və bir çox başqa maraqlı mövzular da təklif edildi.

Seçkilər və İctimai Yayım

Seçicilər üçün bərabər şəraitin yaradılması üçün Prezident seçkiləri dövründə Milli azlıqların redaksiyası Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə aktiv şəkildə əməkdaşlıq edirdi. MSK-nın seçkiqabağı informasiya klipləri erməni və Azərbaycan dillərinə tərcümə edildi, bir neçə əhəmiyyətli debatın surdo tərcüməsi, Kvemo Kartli və Samsxe-Cavaxetinin yerli telekanalları tərəfindən yayımlanması həyata keçirildi. Görülmüş işlərə görə Milli azlıqların redaksiyası MSK-nın sədrindən rəsmi yazılı minnətdarlıq da aldı.

İctimai Yayım tərəfindən milli azlıqlara ayrılmış cəmi vaxt (2013-cü il)

Verilişlərin formatı	Adı	Müddəti, Dəq.	Miqdarı	Cəmi, saat
Televiziya informasiya	Moambe milli azlıqların dilində	55	255	233
Radio informasiya	Moambe milli azlıqların dilində	55	255	233
Televiziya tok-şou	“Çveni Ezo”	40	50	33
Radio informasiya	Gürcü dilində	30	52	26
Cəmi il boyu, saatla				525

Regional telekanallar

Səhmdar Cəmiyyəti “Kvemo Kartli Teleshirkəti” üç tezliyə sahibdir: Rustavinin, Marneuli və Bolnisinin. Teleshirkətin informasiya xidməti qrupu regionun əhəmiyyətli ictimai-siyasi hadisələrini hər gün birbaşa efirə işıqlandırır. Teleshirkətin informasiya, idrakı, analitik, əyləncəli, musiqili, dini, uşaq və ya digər verilişlər ictimaiyyətin müxtəlif məqsədli seqmenti üçün ayrılmışdır.

Samsxe-Cavaxeti regionunda son illərdə etnik azlıqlar üçün ana dilində informasiyanın əlçatan olması daha da yaxşılaşdırıldı. Axalsixədə hər gün “İmperia” teleshirkəti yayımlanır. Cavaxetinin rayonları teleshirkətin əhatə dairəsinə daxil deyildir, lakin titr vasitəsilə “İmperiya” kanalının verilişləri Axalkalaki və Ninodzində teleshirkətlərinin –“Pərvana” və “ATV -12”-nin vasitəsilə həftədə bir dəfə verilir ki, bu kanallar da həftədə 5 gün ərzində yayımlanır və yerli müxbirlər tərəfindən hazırlanmış materiallardan əlavə, mərkəzi kanalların informasiya proqramlarını sinxron tərcümə ilə yayımlayırlar. İnformasiya-analitik tok-şou vasitəsilə cəmiyyət üzvlərinin ictimaiyyətin və hökumətin birinci şəxsləri ilə birgə diskussiyalarda iştirak etmək imkanı var. Teleshirkət 24 saatlıq rejimlə işləyir və tamaşaçılara müxtəlif növ və mövzuda televiziya layihələri təklif edir: ictimai-siyasi, əyləncəli, idrakı, bədii və reklam məhsulları.

Gürcüstan Mədəniyyət və Abidələrin Mühafizəsi Nazirliyi tərəfindən çap mediasının dəstəklənməsi

2013-cü ildə “Milli azlıqların mədəniyyətlərinin dəstəklənməsi” proqramı çərçivəsində qəzetlərin – “Vrastan” və “Gürcüstan”ın dəstəklənməsi prioritet istiqamət kimi qaldı. Bununla yanaşı, ermənidilli və azərbaycandilli qəzetlərin nəşrinə rusdilli qəzetlərin də – “Svobodnaya Qruziya” və “Veçerniy Tbilisi”nin nəşri əlavə olundu ki, bu qəzetlər də Gürcüstanda milli azlıqların məlumatlandırılma səviyyəsini və onların cəmiyyətə inteqrasiyasını yüksəldir. Qeyd edilmiş çap mətbuatı siyasi, sosial-mədəni və iqtisadi sahələr üzrə informasiyanı əhatə edir və Gürcüstanın etnik azlıqlarla məskunlaşmış regionlarında yayılır.

2013-cü ildə ermənidilli, azərbaycandilli və rusdilli qəzetlərin – “Vrastan”ın, “Gürcüstan”ın və “Svobodnaya Qruziya”nın 40-40 və 29 nömrəsi, “Veçerniy Tbilisi” qəzetinin isə yubiley nömrəsi (ilk nömrənin çapının 90-cı il dönümünü qeyd etmək üçün) çap olundu. Həmçinin oktyabr-dekabr nömrələrinə “Gürcü mədəniyyəti: dünən, bu gün, sabah” adlı qoşma da əlavə olundu. Qəzet bütün Gürcüstanda və Yunanıstanda da nəşr olunur.

Regional mətbuat

Marneuli bələdiyyəsi qamqəbelisinin yardımı ilə Azərbaycan kəndlərində il boyu “Region Press”, “Ziya”, “Konqres”, “Ozan”, “Tetridzğaro Xəbərləri” kimi azərbaycandilli qəzetlər nəşr olundu.

Kaxeti bölgəsi bələdiyyələrində aşağıdakı çap və elektron media vasitələri yayılır: qəzetlər – “Qareci xəbərləri”, “Kvareli”; “Şiraki” qəzeti və internet qəzeti “Kiziki” (Dedoplistdzğaro bələdiyyəsi), “Spektri” (Qurcaani bələdiyyəsi) qəzeti; www.signage.com.ge veb-səhifəsi yaradıldı; onların vasitəsilə yerli etnik azlıqların problemləri işıqlandırılır və onlar müxtəlif layihələr və ya ölkədə baş verən proseslər haqqında məlumatlandırılırlar.

IV. Siyasi inteqrasiya və Vətəndaş İştirakçılığı

Gürcüstanın Mərkəzi Seçki Komissiyası etnik azlıqların nümayəndəsi olan seçicilər üçün bərabər seçki mühitinin yaradılması üzərində aktiv surətdə iş aparır. 2012-ci ildə MSK-da etnik azlıq nümayəndəsi seçiciləri üçün seçki proseslərini sadələşdirmək və dəstəkləmək məqsədilə işçi qrupu yaradıldı, hansı ki, 2012-2014-cü illər üçün fəaliyyət planı işləyib hazırladı.

İşçi qrupunun tərkibinə Administrasiya əməkdaşları, Xalq Müdafiəçisi Ofisinin, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri daxildilər.

Etnik azlıq nümayəndələrinin iştirakı

Etnik azlıq nümayəndəsi seçicilərinin seçkilərdə hərtərəfli iştirakı və onlar üçün bərabər seçki mühitinin yaradılması məqsədilə növbəti tədbirlər planlaşdırıldı:

Etnik azlıq nümayəndəsi seçicilərinin maarifləndirilməsi

Seçki Sistemlərinin İnkişafı, İslahatı və Təlimi Mərkəzi (Təlim Mərkəzi) qrant müsabiqəsi çərçivəsində 5 qeyri-hökumət təşkilatını maliyyələşdirdi.

BMT-nin İnkişaf Proqramının (UNDP) maliyyə dəstəyi ilə Təlim Mərkəzi qrant müsabiqəsi vasitəsilə 6 qeyri-hökumət təşkilatını maliyyələşdirdi. Qeyd edilməlidir ki, bu il ilk dəfə qaraçı icmasının seçki məsələləri ilə bağlı məlumatlandırılması kompaniyası həyata keçirildi.

Seçki Sistemlərinin Beynəlxalq Fondu (IFES) MSK ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində, milli azlıq nümayəndəsi seçicilərini məlumatlandırmaq məqsədilə iki qeyri-hökumət təşkilatını maliyyələşdirdi.

Etnik azlıqlar nümayəndəsi seçicilərinin məlumatlandırılması

Milli azlıqlar nümayəndəsi seçicilərinin məlumatlandırılması məqsədilə, MSK-nın 11 reklam-çarxı erməni və Azərbaycan dillərinə tərcümə edildi və Samsxe-Cavaxeti və Kvemo Kartli regionlarının televiziya efirində yayımlandı.

Seçicilərin məlumatlandırılması məqsədilə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının veb-səhifəsində (www.cesko.ge) “Etnik azlıqlar” banerinə 2013-cü il Prezident seçkiləri üçün erməni və Azərbaycan dillərinə tərcümə edilmiş seçki materialları yerləşdirildi. Qeyd olunmuş məlumat həmçinin, sosial şəbəkədə, MSK-nın Facebook səhifəsində də yerləşdirildi.

Həmçinin Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi veb-səhifəsində (www.cesko.ge) seçicilərin vahid siyahısında mövcud göstəricilər kompakt məskunlaşmış regionlarda yaşayan milli azlıq nümayəndəsi seçiciləri üçün erməni və Azərbaycan dillərində əlçatan oldu.

Prezident seçkiləri üçün kompakt məskunlaşmış regionlarda yaşayan milli azlıq nümayəndəsi seçicilərinin şəxsi göstəricilərinə əsasən, iki mərhələdə Seçicinin məlumat vərəqəsi paylandı ki, bunun da başlıca məqsədini seçicinin səsvermə günü səs vermək üçün seçki dairəsi və məntəqəsinin yerləşmə ünvanı haqqında məlumatlandırılması təşkil edir. O halda, əgər seçicinin göstəriciləri qeyri-dəqiq və ya səhvdirsə, maraqlanan şəxslər MSK-nın Əlaqə-mərkəzinin operatorlarının yardımını ilə, erməni və Azərbaycan dillərində əlavə məlumat almaq imkanları var idi. Eləcə də 2-ci mərhələdə seçicini məlumat vərəqəsi ilə birlikdə Seçicinin Yaddaş flayerləri də paylandı (erməni və Azərbaycan dillərində) ki, burada da səsvermə gününün prosedurları əks etdirilmişdir.

Etnik azlıqların dillərinə tərcümə edilmiş seçki sənədləri

Gürcüstan Prezident seçkilərinə görə 73 dairə seçki komissiyasında 3655 seçki məntəqəsi, o cümlədən, etnik azlıqların kompakt məskunlaşdığı rayonlarda 338 məntəqə yaradıldı. Milli azlıqlar

üçün bərabər seçki mühitinin yaradılması məqsədilə, komissiyaların 1502 erməni və 996 azərbaycanlı üzvü üçün seçki sənədləri tərcümə edildi və nəşr olundu. Etnik azlıq nümayəndəsi seçiciləri üçün kompakt məskunlaşmış rayonlarda müxtəlif növ seçki sənədləri tərcümə olundu və nəşr edildi. Seçki sənədləri MSK-nın və Seçki Sistemlərinin Beynəlxalq Fondunun (IFES) maliyyə dəstəyi, Gürcüstan BMT Assosiasiyası (UNAG) ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində tərcümə edildi və BMT-nin İnkişaf Proqramının (UNDP) maliyyə dəstəyi ilə çap olundu.

Regionlarda milli azlıq nümayəndəsi seçiciləri ilə görüşlər

Milli azlıq nümayəndələrinin mülki, siyasi və sosial integrasiyasını təmin etmək məqsədilə, milli azlıqların kompakt məskunlaşdığı rayonlarda –Marneuli ş. (Sadaxlı kəndi), Zalqa (Ayazma kəndi), Bolnisi (Parizi, Tsurtavi və Naxiduri kəndləri), Qardabani (Kosalı kəndi) və Axalsixe şəhərində yerli əhali ilə görüşlər keçirildi.

Azərbaycanlı və erməni mənşəli seçicilər MSK tərəfindən 2013-cü il Prezident seçkiləri üçün milli azlıqların seçki proseslərinə qatılması məqsədilə planlaşdırılmış tədbirlər və həyata keçirilmiş aktivliklər, eləcə də seçki prosedurlarının və seçkilərdə onların iştirakının əhəmiyyəti barəsində məlumat aldılar. Həmçinin, Gürcüstanda yaşayan milli azlıqların nümayəndələri olan osetin, çeçen, kist və qaraçı seçicilərlə də görüşlər keçirildi. Gürcüstanda yaşayan qaraçıların vətəndaş özünüdərkinin yüksəldilməsi məqsədilə Qardabani rayonu Qaçiani kəndində informasiya xarakterli görüş keçirildi. Qeyd edilmiş görüşün məqsədi qaraçı icmasının motivasiyasının yüksəldilməsi və seçki proseslərində onların fəallaşmasından ibarətdir.

Çeçen və kist əhali üçün Duisi kəndində (Pankisi dərəsi) informasiya kampaniyası keçirildi. Burada görüş iştirakçıları səsvermə günü və seçki prosedurları haqqında məlumat aldılar.

Kvareli rayonu Mtisdziri kəndində etnik cəhətdən osetin və qarışıq (gürcü-osetin) ailələrin nümayəndələri ilə görüş keçirildi. Görüş iştirakçıları seçki mühiti, seçkilər, səsvermə qaydaları və prosedurlar haqqında məlumatla tanış oldular.

I. Sosial və regional integrasiya

Səhiyyə və sosial müdafiə

Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinin səhiyyə və ya sosial dövlət proqramları Gürcüstanın etnik, sosial və ya dini mənşəyindən asılı olmayaraq bütün vətəndaşlarına şamil edilir. Lakin, dövlət sığortasından istifadənin əlçatan olması vətəndaşların məlumatlanma keyfiyyətindən asılıdır ki, bunun üçün də müvafiq xidmət mərkəzləri ilə operativ əlaqənin qurulması və aidiyyəti üzrə xidmətin göstərilməsi əhəmiyyətli faktordur. Bununla bağlı o da qeyd edilməlidir ki, Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların müəyyən hissəsinin dövlət dilini bilməməsi məlumatlanmaq və dövlət sığortasından istifadə etmək üçün ciddi baryer təşkil edir, bu isə kompakt məskunlaşmış regionlarda hələ də özünü büruzə verir. Belə ki, Nazirlik tərəfindən həyata keçirilmiş layihələrin başlıca məqsədini qeyri-gürcüdülli əhali üçün informasiya kampaniyasının keçirilməsi təşkil edir və dövlət proqramlarında planlaşdırılmış və həyata keçirilmiş yeniliklər haqqında onların məlumatlanması ilə əlaqələndir.

2013-cü il Ümumi Səhiyyənin Müdafiəsi üzrə dövlət proqramı haqqında etnik azlıqların məlumatlandırılması

Vətəndaşların ümumi sığorta proqramı çərçivəsində nəzərdə tutulmuş tibbi qulluq, xidmət və həcmi haqqında əhalinin məlumatlandırılması məqsədilə gürcü, rus, Azərbaycan və erməni dillərində məlumat xarakterli bukletin hazırlanması planlaşdırıldı. Çap olunmuş bukletlərin ümumi miqdarı 10 000 dənə təşkil edirdi. Bukletlər azərbaycandilli və erməni dilli əhalinin kompakt məskunlaşdığı regionların Sosial xidmət agentliklərinin filiallarına göndərildi və əhaliyə paylandı. Müxtəlif dillərdə hazırlanmış mətn gürcüdilli mətnlə birlikdə Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinin saytına <http://www.moh.gov.ge> yerləşdirildi, çap olunmuş bukletləri nazirliyin Vətəndaşların qəbulu otağında da əlçatandır. Layihə çərçivəsində Kvemo Kartli və Samsxe-Cavaxetinin tibb müəssisələri əməkdaşları, özünüidarələr və əhali ilə məlumat xarakterli görüşlər planlaşdırıldı və keçirildi Marneulidə, Dmanisidə, Bolnisdə, Zalqa və Axalsixedə tibbi heyətlə və əhali ilə görüşlər keçirildi.

Etnik azlıqların 2013-cü ildə sosial sahədə planlaşdırılmış islahatlar haqqında məlumatlandırılması –Dövlət pensiyası və sosial müavinət

Layihə çərçivəsində Nazirlik nümayəndələrinin qeyri-gürcüdilli vətəndaşların kompakt məskunlaşdıqları regionlarda (Kvemo Kartli, Kaxeti, Samsxe-Cavaxeti) səyyar, məlumat xarakterli görüşləri hazırlandı və keçirildi. Qeyd edilmiş görüşlər 2013-cü ildə dövlət pensiyası və digər sosial ödəmələrə nəzərən həyata keçirilməsi planlaşdırılan mühüm dəyişikliklər barəsində etnik azlıqların məlumatlandırılması məqsədini daşıyırdı.

Dmanisi Səhiyyə Mərkəzinin Rekonstruksiya layihəsi çərçivəsində Yaponiya hökuməti və “ACTS GEORGIA” beynəlxalq təşkilatının birgə səyləri nəticəsində tibbi mərkəz təmir olunub açıldı.

Regionlarda xərçəngin skriningi üzrə tibbi-informasiya proqramlarının təqdimatı

Xərçəngin skriningi üzrə dövlət proqramı 2008-ci ildən fəaliyyət göstərir və Gürcüstanın istənilən vətəndaşı üçün pulsuz müayinələri nəzərdə tutur. Milli azlıqların kompakt yaşadığı regionlarda Milli skrining mərkəzinin nümayəndələri Reintegrasiya Məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Naziri Aparatının təşkilatçılığı ilə informasiya görüşləri keçirdi. Laqodexi bələdiyyəsi Qabal kəndində, Ninodzminda bələdiyyəsi Pokaşi kəndində və Bolnisi şəhərində tibbi proqramların təqdimatı keçirildi. Qeyd edilmiş proqramlarda əhalinin iştirakını artırmaq məqsədilə informasiya materialı paylandı.

İnfrastrukturun reabilitasiyası

Tolerantlıq və Vətəndaş İntegrasiyası üzrə Milli Konsepsiya və Fəaliyyət Planı çərçivəsində Gürcüstanın Regional İnkişaf və İnfrastruktur Nazirliyi tərəfindən 2013-cü ildə görülmüş işlər sırasında qeyd edilməlidir :

1. Milli azlıqların kompakt məskunlaşdığı regionların və bələdiyyələrin inkişafı strategiyalarının işlənib hazırlanması və əhalinin bu işdə maksimal iştirakını təmin etmək.
2. İnfrastrukturun reabilitasiyası üzrə maliyyə layihələrinin işlənib hazırlanması və onların həyata keçirilməsini dəstəkləmək.

3. Kəndin dəstəklənməsi proqramının işlənib hazırlanması və həyata keçirilməsi üzrə monitorinqi.
4. Transsərhəd əməkdaşlığının inkişafının dəstəklənməsi.

Yuxarıda qeyd edilmiş nazirlik tərəfindən milli azlıqların kompakt yaşadıqları regionların inkişafı strategiyaları hazırlandı. Bu strategiyalarla müəyyənləşdirilmiş fəaliyyətlər verilmiş regionlarda infrastrukturun reabilitasiyası üzrə geniş proqramların hazırlanması və həyata keçirilməsinin əsasında dayandı (Əlavə 1 və 2-də cədvələ bax). Strategiyaların işlənib hazırlanmasında yerli əhali yaxından iştirak edirdi. Yerli və dövlət büdcəsinin maliyyələşdirilməsi əsasında qeyri-gürcü əhalinin sosial və regional inteqrasiyası məqsədilə 2013-cü ildə Samsxe-Cavaxetidə, Kvemo Kartlidə və Kaxetidə infrastrukturun reabilitasiyası üzrə maliyyə layihələrinin həyata keçirilməsi davam etdirildi.

Kvemo Kartli regionu Dmanisi bələdiyyəsində ümumi dəyəri 4 518 400 lari təşkil edən 19 layihə həyata keçirildi. Kaxeti regionunun 8 bələdiyyəsində ümumi dəyəri 29 037 251 lari təşkil edən 119 layihə həyata keçirildi. Samsxe-Cavaxeti regionunun 6 bələdiyyəsində ümumi dəyəri 19 442 120 lari təşkil edən 51 layihə həyata keçirildi.

Layihələr yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarının bərpaasını, içməli su sistemlərinin qaydaya salınmasını, xarici işıqlandırmanın bərpa olunmasını, körpülərin təşkilini nəzərdə tuturdu. Yaşayış binalarının fasadları təmir olundu, yaşayış evləri damla örtüldü. Kvemo Kartli və Kaxetinin bələdiyyələrində 47 kütləvi məktəb və 4 uşaq bağçasında bərpa işləri aparıldı. Samsxe-Cavaxetidə 23 kütləvi məktəb və 4 uşaq bağçası binalarının bərpa işləri həyata keçirildi.

Gürcüstan miqyasında, o cümlədən milli azlıqların kompakt məskunlaşdığı regionlarda, 2013-cü ildə **“Kəndlərin dəstəklənməsi proqramı”** həyata keçirildi ki, bu proqramın da başlıca məqsədi kəndin öndə duran sosial-iqtisadi ehtiyaclarının maliyyələşdirilməsi (yerli infrastruktur obyektləri, kənd təsərrüfatı abadlıq işləri və s.) üçün proqramda nəzərdə tutulmuş məbləğin düzgün xərclənməsindən ibarətdir. Proqram əhalinin aktiv iştirakını nəzərdə tutur. Proqramın həyata keçirilməsi üçün Gürcüstanın 2013-cü il dövlət büdcəsindən 50 mln. lari ayrıldı. Qeyd edilmiş məbləğ kənddə qeydiyyatda olan əhalinin sayına görə bölündü. Konkret kəndə nisbətə məbləğdən istifadənin məqsədyönlülüüyü yalnız əhali ilə məsləhətləşmələr aparıldıqdan sonra müəyyənləşdirilir (kənd iclası, kütləvi müzakirələr, sorğular və s.).

Proqram çərçivəsində Gürcüstanda 3500 kənd iclası keçirildi. Kəndlərin dəstəklənməsi proqramı çərçivəsində həyata keçirilmiş layihələrin ümumi dəyəri 50 mln. lari təşkil etdi.

Kvemo Kartli regionunda ümumi dəyəri **6 876 958 lari** olan **445 layihə** həyata keçirildi. **Kaxeti regionunda** ümumi dəyəri **6 631 499 lari** olan **550-dən artıq layihə**, **Samsxe-Cavaxeti** regionunda isə ümumi dəyəri **3 605 112 lari** olan **430-dan** çox layihə həyata keçirildi.

Kənd təsərrüfatı sahəsində, xüsusilə də xırda fermerlik təsərrüfatlarının və assosiasiyalarının yaradılması və inkişaf etdirilməsi işində milli azlıqların iştirakını təmin etmək məqsədilə, Regional İnkişaf Agentliyi yerli sahibkarlarla, o cümlədən etnik azlıq nümayəndələri ilə intensiv şəkildə tematik görüşlər, treninqlər və seminarlar təşkil edirdilər.

Milli azlıqların təsərrüfat və sosial inteqrasiyasını gücləndirmək məqsədilə Gürcüstanın Regional İnkişaf və İnfrastruktur Nazirliyi beynəlxalq (transsərhəd) əməkdaşlığın inkişafına (ilk növbədə

Ermənistan və Azərbaycan ilə) xüsusi əhəmiyyət verir. Kvemo Kartlinin, Samsxe-Cavaxetinin, Kaxetinin sərhədyanı əməkdaşlığın, regionlarda dayanıqlı inkişafın, onların rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi ölkənin strateji məqsədini təşkil edir.

IV. Mədəniyyət və identikliyin qorunub saxlanması

Ötən illərdə olduğu kimi, 2013-cü il də mədəniyyətə tərəfdaşlıq məqsədi ilə keçirilmiş rəngarəng tədbirlərlə seçilirdi ki , bunlar da həm etnik azlıqların özünəməxsusluğunun qorunub saxlanılmasına , eləcə də onların mədəni irsinin mühafizəsinə və inkişafına xidmət edirdi. Bütün yuxarıda sadalananlara şərait yaratmaq məqsədi ilə müxtəlif növ tədbirlər : festivallar, müsabiqələr, sərgilər, anım gecələri, mədəniyyətlərarası dialoqlar, ədəbi-yaradıcılıq təqdimatları və s. keçirilmişdir .

*Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların mədəniyyətini mühafizə-inkişaf etdirmək, populyarlaşdırmaq, gürcü mədəni məkanına inteqrasiya etdirmək nöqtəyi-nəzərincə **Gürcüstanın Mədəniyyət və Abidələri Mühafizə Nazirliyi 2013-cü ildə bir sıra layihələrə kömək göstərmişdir:***

- Gürcü-ermənidilli və gürcü-Azərbaycandilli informasiya kompüter meqa-oyunu –“Vahid Gürcüstan ” layihəsi həyata keçirilmişdir. Layihənin əsas məqsədi etnik azlıqların kompakt yaşadıqları Gürcüstan bölgələrində və paytaxtda ermənidilli və Azərbaycanlıları əhalini Gürcüstan mədəniyyətinin rəngarəngliyi ilə tanış etmək, gürcü dilini öyrətmək və onların gürcü mədəniyyəti məkanına inteqrasiyasına kömək göstərməkdən ibarətdir .
- ÜHHŞ Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Mədəniyyət Muzeyi layihə həyata keçirmişdir ki , layihənin məqsədi Kvemo Kartli bölgəsində, azərbaycanlıların kompakt yaşadıqları kəndlərdə qorunub saxlanmış Azərbaycanın əl ilə toxunan xalçalarının toxunma ənənələrini dirçəltməkdən ibarətdir. Muzeyin nəzdində xalçatoxuma ənənəsini öyrədən dərnəklər təşkil edilmişdir ki , burada da gənc nəsillər əl ilə qobelen toxuma və xalça toxuma texnologiyasına yiyələnmişlər . 2013-cü ilin dekabr ayında onlar tərəfindən yaradılmış əl işləri nümunələrinin sərgisi keçirilmişdir.
- Osetin yazıçısı və ictimai xadimi Giorgi Dzuqayevin “Osetin romansı” şeirlər kitabı iki dildə (gürcü-osetin) dillərində nəşr olunmuşdur (layihənin müəllifi MGHŞ “Qafqaz Mozaikası”-dır). Kitabın təqdimatı yazıçının evində keçirilmişdir.
- Tanınmış erməni yazıçısı Qagik Davityanın əsərləri məcmuəsi gürcü dilində nəşr edilmişdir. Qeyd edilən nəşrin təqdimatı nazirlikdə keçirilmişdir, bu tədbirdə Qagik Davityanın özü, Ermənistan və Gürcüstan Yazıçılar İttifaqının nümayəndələri iştirak etmişlər.
- Gürcüstan Dövlət Teatr, Musiqi, Kino və Xoreoqrafiya Muzeyində gürcü -yəhudi mədəni əlaqələrini əks etdirən sərgi təşkil olunmuşdur.
- Gürcüstanda yaşayan Polyak Qadınları Assosiasiyası “Dostluq” may ayında Polşa günlərini qeyd etmişdir . Bununla əlaqədar Şimali Qafqazın Polyak diasporunun rəhbəri 30 nəfərdən ibarət nümayəndə heyəti ilə Gürcüstana gəlmişdir.
- D. Şevardnadze adına Milli Qalereyada gürcü yəhudilərinin mədəni irsini əks etdirən sərgi təşkil olunmuşdur.
- Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatının təşəbbüsü və Mədəniyyət və Abidələrin Mühafizə Nazirliyinin tərəfkeşliyi ilə “Bir səma altında” adlı multi-mədəni festival

keçirilmişdir ki, burada da etnik azlıqların uşaqlarının musiqi məktəblərinin yetirmələri və folklor ansambları iştirak etmişlər.

Tbilisi Meriyası tərəfindən həyata keçirilən mədəni tədbirlər:

Tbilisi şəhəri Meriyasının təşkilatçılığı ilə İrəvan şəhərindən erməni rəssamı Gürcüstana qonaq gəlmiş və Tbilisi Meriyasının 1 saylı Rəssamlıq məktəbinin şagirdləri ilə görüş keçirmişdir. Həmin proqram çərçivələrində Tbilisinin 98-ci kütləvi məktəbinin şagirdləri həmçinin Yerevanın ən məşhur maarif komplekslərindən birində qonaq olmuşlar. Həmin kompleksdə artıq bir neçə ildir ki, gürcü dilinin tədrisi proqramı həyata keçirilir.

Tbilisi Meriyasının İncəsənət məktəblərində bir neçə maarif-idrak layihəsi və master-klas həyata keçirilmişdir ki, bunlarda da müəyyən dərəcədə etnik azlıqların nümayəndələrini tbilisili sənətkarların yaradıcılığı ilə tanışlığa və onun populyarlaşdırılmasına cəlb etmişdir. Bu seqmentə etnik azlıqların nümayəndələri olan şagirdlər fəal qoşulmuşdular.

İl ərzində keçirilmiş layihələrə və tədbirlərə etnik azlıqların nümayəndələri fəal qoşulmuşdular.

Gürcüstan Parlamentinin Milli Kitabxanası tərəfindən keçirilmiş tədbirlər

Gürcüstan Parlamentinin Milli Kitabxanası müxtəlif dövlət idarələri ilə, Xalq Müdafiəçisi Aparatı Yanında mövcud olan Tolerantlıq Mərkəzi ilə, Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların icmaları ilə fəal əməkdaşlıq edir.

2013-cü ildə Milli Kitabxanada partnyor təşkilatlar ilə sıx əməkdaşlıq nəticəsində 14 tədbir keçirilmişdir. Rəngkarlıq sərgisi və fotosərgilər, konsertlər, kitab təqdimatları bu qəbildəndir. Tədbirlərdə etnik azlıqlar barədə Milli Kitabxananın fondlarında mühafizə olunan nadir materiallar dəfələrlə sərgilənmişdir.

Reintegrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatının təşəbbüsü və Gürcüstan Parlamenti Milli Kitabxanasının dəstəyi ilə bütöv 2013-ci il ərzində Şimali Qafqaz xalqlarının tarixi , folkloru və mədəniyyətinə həsr olunmuş gecələr və təqdimatlar keçirilmişdir . Bu tədbirlər arasında çeçen və inquş xalqlarının deportasiyasının 69-cu ildönümünə həsr edilmiş anım gecəsi , çeçen yazıçıları X. Xanqoşvilinin və D. Pankiselinin “Qaçaqqlar” kitabının gürcü dilindən rus dilinə tərcüməsinin təqdimatı xüsusilə qeyd olunmalıdır.

2013-cü ildə Gürcüstanın İdman və Gənclərlə İş üzrə Nazirliyi etnik azlıqların nümayəndələri olan gənclərin tərəfkeşliyi və onların cəmiyyətə integrasiyası məqsədi ilə bir çox proqram və tədbirlər həyata keçirmişdir. O cümlədən:

- Vaja-Pşavelanın “Qonaq-Ev sahibi” poeması Azərbaycan, abxaz, osetin, rus dillərində radio-tamaşalar şəklində qoyulmuş, bu poema-tamaşa DVD diskə yazılaraq (5000 ədəd nüsxədə hazırlanmışdır) tələbə-gənclərə və şagirdlərə paylanmışdır.

Ötən 2013-cü il iyunun 21-də Şaumyan kəndində yaşayan gürcü qaçqınları və erməni gəncləri Tbilisiyə qonaq gəlmişlər.

- İyunun 1-də Axmeta rayonunun kəndlərindən şagirdlər Tbilisiyə ekskursiyaya gəlmişdilər. Şagirdlər Etnoqrafiya Muzeyinə baş çəkmiş, Xridoli döyüş incəsənətinə aid olan tamaşaya baxmış və müxtəlif oyunlarda iştirak etmişlər. Axmeta rayonunda yaşayan gənclər Tbilisi İdman Sarayında keçirilən Avropa çempionatına da baxdılar.
- İyunun 8-də Vani bələdiyyəsinin Ckvişi kəndində “Qalaktionoba 2013” müsabiqəsi keçirilmişdir ki, tədbirdə Qardabani və Marneuli rayonlarının etnik azlıqların qeyri-gürcü tədris idarələrinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Multi-etnik festivallar

Oktyabr ayında Laqodexi qoruğu ərazisində “Gənclər siyasətinin inkişafı proqramı” çərçivələrində multi-etnik “Kaxeti 2013” festivalı keçirildi ki, bu festivalın çərçivəsində hər bir bələdiyyə öz ərazisində yaşayan etnik azlıqların və gürcü xalqının mədəniyyətini təqdim etdilər. Xalq keçə sənəti nümunələrinin sərgi-satışı, eləcə də Kaxeti regionunda yaşayan etnik azlıqların mətbəxlərinin sərgi-müsabiqəsi təşkil olundu. Yerli folklor rəqsləri və musiqi ansambllarının iştirakı ilə konsert verildi.

Laqodexi bələdiyyəsinin dəstəyi ilə Bolnisidə gənclər festivalı keçirilmişdir, bu festivalda 600 gənc iştirak edirdi. Festival çərçivəsində incəsənət nümunələrinin sərgi-satışı, müxtəlif növlərdə idman aktivlikləri təşkil olunmuş və bu festival etnik azlıqların nümayəndələrinin iştirakı ilə müxtəlif folklor və musiqi ansambllarının konserti ilə başa çatmışdır.

V. Barışıq və Vətəndaş Bərabərliyi Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatı tərəfindən həyata keçirilən işlər

Reintegrasiya Məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Naziri Aparatı, İdarələrarası Komissiyanın üzvü və əlaqələndirici idarə kimi, “Tolerantlıq və Vətəndaş İntegrasiyası Konsepsiyası və Fəaliyyət Planı”nın formalaşdırılması və yerinə yetirilməsi prosesinə fəal qoşulmuşdu. Dövlət Naziri Aparatı İdarələrarası Komissiyanın işinə rəhbərlik edirdi: Komissiyanın iclaslarını və görüşlərini idarə edir, tematik diskussiyalar və məsləhətləşmələr aparır, eləcə də konsepsiyanın strateji istiqamətlərinə əsasən müxtəlif tip tədbirlər həyata keçirirdi.

Fəaliyyət proqramının implementasiya prosesi əhali ilə, yerli özünü- idarələrlə, icma liderləri və qeyri-hökumət təşkilatları ilə sıx qarşılıqlı əlaqələr fonunda cərəyan edirdi. Dövlət Naziri Aparatı müxtəlif məsələlərin nizama salınması məqsədi ilə mərkəzi hökumətlə məsləhətləşmələr aparırdı.

İdarələrarası Komissiyanın iclasları və işçi görüşləri

2013-cü il ərzində İdarələrarası Komissiyanın iclasları və işçi görüşləri keçirilirdi.

İyulun 8-də keçirilmiş iclasda Xalq Müdafiəçisinə və Xalq Müdafiəçisi Aparatı yanında mövcud olan Milli Azlıqlar Şurasının nümayəndələrinə 2012-ci ilin fəaliyyət planının yerinə yetirilməsi üzrə hesabat təqdim edildi. Görüşdə fəaliyyət planının həyata keçirilməsi prosesində hansı nailiyyətlərin əldə edildiyi diqqətə çatdırıldı və qarşıya çıxan çətinliklər və hansı nəticələrə nail olunduğu təhlil edildi.

Yuxarıda qeyd edilən hesabat iyunun 20-də keçirilən hökumət iclasında Nazirlər Kabinetinə təqdim edildi. Tolerantlıq və Vətəndaş İnteqrasiyasının 2012-ci il fəaliyyət proqramı üzrə hesabatı erməni, Azərbaycan, rus, ingilis dillərinə tərcümə edildi və Dövlət Naziri Aparatının veb-səhifəsində yerləşdirildi.

Komissiyanın tematik iş görüşləri

Dövlət İdarələrarası Komissiyasının 2012-ci il sentyabrın 20-də keçirilən işçi iclasında dövlət dili və təhsilin istiqamətləri məsələləri müzakirə olundu. Əldə edilmiş müsbət nəticələr nəzərdən keçirildi, eləcə də çətinliklər və qeydlər nəzərə çarpdırıldı. Komissiya üzvləri başqa ölkələrin təcrübəsini və onun uyğunluğu və Gürcüstan kontekstində istifadə olunma imkanları üzrə mülahizələr yürütdülər. İştirakçılar istiqamətlər çərçivəsində tematik qrupların formalaşdırılması və əlavə olaraq bu formatlarla işlərin davam etdirilməsi barədə razılığa gəldilər.

Oktyabrın 4-də İdarələrarası Komissiyanın media və informasiyaya rəhbərlik istiqamətində işçi iclası keçirildi. Cari layihələr və gələcək planlar müzakirə olundu. Görüş iştirakçılarında İctimai verilişlər tərəfindən “Çveni Ezo” (“Bizim həyət”) verilişinin və milli azlıqların dillərində “Moambe” formatının dəyişdirilməsi barədə məlumat verildi. İclasa qeyri-gürcüdümlü media nümayəndələri dəvət olunmuşdular. Dövlət 3 qeyri-gürcü qəzetinin nəşrini dəstəkləyir. Bunlar aşağıdakılardır: ermənidilli “Vrastan”, Azərbaycandilli “Gürcüstan” və rusdilli “Svobodnaya Qruziya”dır. Qeyd olunmalıdır ki, gündəlikdə bu nəşrlərə münasibətdə maraqların artırılması və lazım gəldikdə qeyri-gürcü əhalisi arasında onların tirajının artırılması məsələsi dayanır. İclas iştirakçıları belə bir razılığa gəlmişlər ki, bu istiqamətdə iş davam etdiriləcəkdir.

Səyyar/tədris vizitləri

İdarələrarası Komissiyanın üzvləri həmçinin beynəlxalq təcrübənin qəbul edilməsi tədbirlərində iştirak etmişlər ki, bunlardan da məqsəd müxtəlif ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsindən ibarət idi. Estoniya Şərq Tərəfdaşlığı Mərkəzinin dəvəti və Estoniya Diplomatik Məktəbinin tərəfkeşliyi ilə , İdarələrarası Komissiyanın üzvləri, Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Nazirinin birinci müavininin rəhbərliyi altında sentyabrın 2-4- də Estoniyada səfərdə idilər. Səfərin başlıca məqsədi vətəndaş inteqrasiyası sahəsində Estoniyanın təcrübəsi ilə tanış olmaqdan ibarət idi. Ölkənin Mədəniyyət və Təhsil Nazirliklərinin nümayəndələri ilə ,eləcə də vətəndaş inteqrasiyası məsələləri üzərində işləyən mütəxəssislərlə görüşlər keçirilmişdir.

Vətəndaş iştirakçılığı

Tolerantlıq və Vətəndaş İnteqrasiyasının Milli Konsepsiyası və Fəaliyyət planı çərçivələrində keçirilmiş işlərlə tanış olmaq məqsədi ilə hesabat ilinin iyun-iyul aylarında milli azlıqların məskunlaşdıqları Kvemo Kartli bölgəsinə səyyar görüşlər keçirilmişdir. Milli azlıqların inteqrasiyası istiqamətində dövlət siyasəti müzakirə olunmuşdur. Marneuli əhalisi, yerli özünüidarənin və ictimai təşkilatların nümayəndələri, Parlamentin yerli deputatları, gənc fəallar, tələbələr və icma liderləri cari layihələrlə və gələcək üçün planlarla tanış olmuşlar. Belə görüşlərdən biri də həmçinin Təhsil və Elm Nazirliyinin nümayəndələri ilə birlikdə keçirilmiş və bu görüş təhsil və dövlət dilinin öyrənilməsi məsələsinə, bu istiqamətdə cari proqramların müzakirəsinə həsr olunmuşdu.

Aprelin 12-də Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri Aparatının əməkdaşları mövcud olan vəziyyətlə yerində tanış olmaq və əhalinin problemlərini öyrənmək məqsədi ilə ezamiyyətlə Pankisi dərəsində olmuşlar.

Hesabat dövründə medianın, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri ilə görüşlər keçirilmişdir. Strategiyanın müxtəlif istiqamətləri üzrə əldə olunmuş nəticələr və qarşıya çıxan çətinliklər, eləcə də strategiyanın gələcək vəzifələri və prioritetləri müzakirə olunmuşdur.

Dövlət Nazirinin və birinci müavininin səfərləri və görüşləri

Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Gürcüstanın Dövlət Naziri və onun birinci müavini bütün il boyu Gürcüstanın müxtəlif bölgələrində (Samsxe-Cavaxeti, Kvemo Kartli, Acarıstan və Kaxeti) və paytaxtda işçi görüşləri keçirirdilər. Görüşlərin başlıca məqsədi vətəndaş identikliyinə yüksəldilməsindən , onların bu sahəyə qoşulmalarına kömək göstərməkdən , mövcud problemlərin yerində öyrənilməsindən və onların qaydaya salınmasına yardım etməkdən ibarət idi.

Ötən il ərzində Reintegrasiya Məsələləri üzrə Dövlət naziri və onun birinci müavini Gürcüstanda yaşayan milli və dini azlıqların nümayəndələrini , eləcə də ölkədə akkreditə edilmiş diplomatik korpus, onların milli və dini bayramlarını təbrik etmiş və bayram tədbirlərində iştirak etmişlər.